

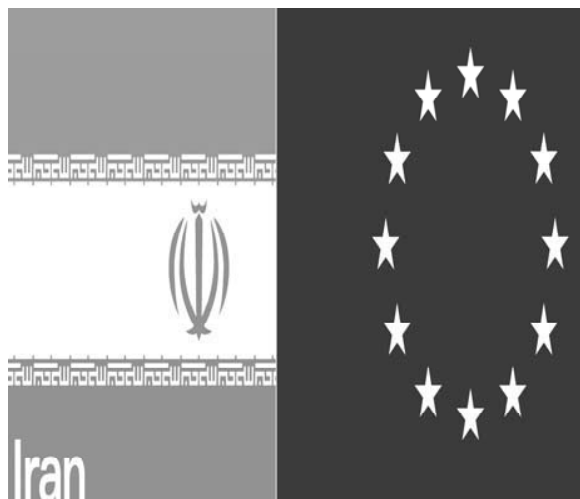
بازرگانی خارجی ایران و کشورهای عضو اتحادیه اروپا در سال ۱۳۸۴

اتحادیه بیشتر شده است. اکنون براساس آمار و ارقام منتشره از سوی گمرک جمهوری اسلامی ایران به بررسی عملکرد بازرگانی غیرنفتی ایران و اتحادیه اروپا در سال ۱۳۸۴ می‌پردازیم:

کل مبادلات تجاری غیرنفتی ایران با دیگر کشورها در سال ۱۳۸۴ به ارزش ۵۰/۱ میلیارد دلار بوده است که سهم مبادلات تجاری غیرنفتی ایران با اتحادیه اروپا در آن ۳۴/۳ درصد معادل ۱۷/۲ میلیارد دلار می‌باشد که با وجود افزایش ارزش دلاری آن در سال ۸۴ نسبت

به سال ۸۳ (۱۵/۵ میلیارد دلار) سهم مذکور در سال ۸۴ به میزان ۲ درصد نسبت به سال ۸۳ (۳۶/۳ درصد) کاهش یافته است. (۳) صادرات ایران در سال ۱۳۸۴ به ۱۶۳ کشور جهان و براساس تعرفه HS با تنوع ۴۰۰۰ کالا و واردات ایران از ۱۵۴ کشور جهان و براساس تعرفه HS با ۵۷۰۰ قلم کالا بوده است که ۲۵ کشور عضو اتحادیه اروپا در سال ۸۴ همه عضو طرف‌های تجاری ایران بوده‌اند و به ویژه در بخش صادرات به ایران سهم قابل توجهی داشته‌اند.

میزان صادرات ایران به اتحادیه اروپا برابر با ۱/۲ میلیارد دلار بوده است که نسبت آن به کل صادرات غیرنفتی ایران که ۱۰/۵ میلیارد دلار می‌باشد، ۱۱/۴ درصد است و با وجود افزایش ۰/۱ میلیارد دلار صادرات ایران به اتحادیه اروپا در سال ۸۳ نسبت به سال ۸۳ سهم آن در کل صادرات غیرنفتی ایران در سال ۸۴ به میزان ۴/۳ درصد نسبت به سال ۸۳ کاهش یافته است. سهم کشورهای عضو اتحادیه اروپا از کل صادرات ایران به این منطقه به ترتیب اهمیت؛ آلمان ۲۹/۴ درصد، ایتالیا ۱۹/۱ درصد، هلند ۱۸ درصد، اسپانیا ۱۱/۸ درصد، بلژیک ۵/۸ درصد، فرانسه ۵/۲

کشاورزی ایران به اتحادیه اروپا می‌باشد. واردات ایران از اتحادیه اروپا نیز بر سه دسته محصول متمرکز است:

- ۱- تجهیزات حمل و نقل و ماشین‌آلات،
- ۲- کالاهای ساخته شده، و
- ۳- مواد شیمیایی و محصولات وابسته.

ایران یک بازار هدف مهم برای فولاد و آهن اتحادیه اروپا و همچنین ماشین‌آلات تولید کننده برق است.

تراز بازرگانی اتحادیه اروپا با ایران که غالباً به دلیل میزان عظیم واردات انرژی (که بیش از ۸۰ درصد کل واردات EU از ایران می‌باشد) منفی بوده است، با وجود بالا رفتن قیمت انرژی در دو فاصله پیاپی (سال‌های ۸۱، ۸۳) مثبت شده است که هم به دلیل افزایش صادرات اتحادیه اروپا به ایران و هم میزان اندک واردات اتحادیه اروپا از ایران در همه بخش‌ها غیر از بخش انرژی و البته به میزان خیلی کمتر از بخش کشاورزی (که عمده محصول وارداتی پسته بوده است) می‌باشد. ولیکن تراز بازرگانی غیرنفتی ایران با اتحادیه اروپا که همواره منفی بوده است طی این سال‌ها با افزایش درآمد نفتی و پی آن افزایش واردات از کشورهای عضو این

با پیوستن ۱۰ کشور قبرس، جمهوری چک، استونی، مجارستان، لاتویا، لیتوانی، مالت، لهستان، اسلواکی و اسلوونی به عضویت اتحادیه اروپا در اول ماه مه سال ۲۰۰۴ میلادی برابر با یازدهم اریبیهشت ماه سال ۱۳۸۳، تعداد اعضا این اتحادیه به ۲۵ کشور رسید و به موجب آن اتحادیه اروپا در سال ۱۳۸۴ (برابر با ۲۰۰۵ میلادی) از لحاظ تولید ناخالص داخلی با ۱۳/۵ میلیارد دلار GDP براساس آمار صندوق بین‌المللی پول به بزرگترین

اقتصاد جهان تبدیل شد و گوی سبقت را از آمریکا با GDP معادل ۱۲/۵ میلیارد دلار ربود. از لحاظ مساحت نیز در جایگاه هفتمین منطقه در جهان بعد از ۶ کشور؛ ۱- روسیه، ۲- کانادا، ۳- و ۴- جمهوری خلق چین و آمریکا (مورد بحث)، ۵- برزیل و ۶- استرالیا قرار گرفت و با جمعیتی نزدیک به ۴۹۵ میلیون نفر بعد از جمهوری خلق چین (۱۳۱۶ میلیون نفر) و هند (۱۱۲۴ میلیون نفر) رتبه سوم را به دست آورد. سرآغاز این اتحادیه در ۲۳ جولای ۱۹۵۲ با شش کشور مؤسس جامعه فولاد و زغال سنگ اروپا ECSC (بلژیک، فرانسه، آلمان، ایتالیا، لوکزامبورگ و هلند)^(۱) بود که بعدها به جامعه اروپا تبدیل شد و در نهایت به اتحادیه اروپا تغییر نام داد.^(۲)

ایران و اتحادیه اروپا از مهمترین شرکای تجاری یکدیگر چه از نظر صادرات و چه واردات می‌باشند. عمده واردات اتحادیه اروپا از ایران مربوط به محصولات انرژی و به طور عمده محصولات نفتی است و ایران رتبه ششم را در عرضه محصولات بخش انرژی به اتحادیه اروپا دارد و بعد از آن البته به میزان خیلی کمتر صادرات محصولات

درصد و انگلستان ۵/۱ درصد می‌باشد. در سال ۸۴ سه کشور آلمان، اسپانیا و ایتالیا از اتحادیه اروپا سهمی معادل ۲۶۶ میلیون دلار (۲۲/۳ درصد ارزش کل) را در بین ۱۰ کشور تشکیل دهنده بازارهای عمده محصولات کشاورزی ایران به خود اختصاص داده‌اند که کشور آلمان با واردات ۱۱/۰۲ درصد از کل صادرات محصولات کشاورزی ایران، وارد کننده پسته تازه و خشک کرده، روده، بادکنک و شکمبه حیوانات، شیر و عصاره شیرین بیان، خرما و کشمش بوده است. همچنین عمده‌ترین بازارهای کالا در بخش فرش و صنایع دستی ایران به ترتیب کشورهای آلمان، آمریکا، عراق، امارات متحده عربی و ایتالیا بوده‌اند که دو کشور اتحادیه اروپا، آلمان و ایتالیا به ترتیب سهمی معادل ۱۸/۳ درصد (بیشترین سهم) و ۷ درصد را از کل صادرات فرش و صنایع دستی در سال ۸۴ دربر گرفته‌اند و واردکننده فرش و سایر کف پوش‌های نسجی از پشم یا از موی نرم، گلیم شرمک یا سرماک، چوب خاتم کاری شده و منبت کاری شده و فرش‌های دستباف و کف پوش‌های غیر مخملیاف بوده‌اند.

کل صادرات غیرنفتی ایران براساس تفکیک به ۵ گروه اقتصادی: اتحادیه اروپا EU، آسه. آن ASEAN^(۴)، آفریقایی، CIS^(۵)، اکو ECO^(۶) و شورای همکاری خلیج فارس GCC^(۷) معادل ۷۸۸۱ میلیون دلار در سال ۸۴ بوده است که سهم EU در این بین ۱۶ درصد می‌باشد.

در سال مذکور میزان واردات ایران از اتحادیه اروپا ۱۵/۹ میلیارد دلار بوده است که سهم آن در کل واردات ایران (۳۹/۶ میلیارد دلار) ۴۰/۱ درصد می‌باشد و با وجود افزایش دلاری واردات ایران از EU در سال ۸۴ نسبت به سال ۸۳ (۱۴/۴ میلیارد دلار) سهم مذکور در سال ۸۴ نسبت به سال ۸۳، ۰/۵ درصد کاهش داشته است. سهم کشورهای عضو اتحادیه اروپا در کل واردات ایران از EU در سال ۸۴ به ترتیب ارزش؛ سهم آلمان ۳۲/۷ درصد (۵/۲ میلیارد دلار)،

فرانسه ۱۶/۹ درصد (۲/۷ میلیارد دلار)، ایتالیا ۱۴/۸ درصد (۲/۴ میلیارد دلار)، سوئد ۶/۴ درصد (۱ میلیارد دلار) و انگلستان ۶/۳ درصد (۱ میلیارد دلار) بوده است. ۴ کشور اول جزء ۱۰ شریک عمده تجاری ایران از نقطه نظر ارزش واردات در سال ۸۴ هستند. کشور آلمان با داشتن سهم ۱۳ درصدی از کل واردات کشور دومین شریک بزرگ تجاری ایران از لحاظ ارزش واردات پس از کشور امارات می‌باشد، سومین شریک تجاری ایران نیز کشور فرانسه است. همچنین واردات کالا براساس ۵ گروه اقتصادی به ارزش ۳۰۵۹۸ میلیون دلار بوده

ایران و اتحادیه اروپا از مهمترین شرکای تجاری یکدیگر چه از نظر صادرات و چه واردات می‌باشند. عمده واردات اتحادیه اروپا از ایران مربوط به محصولات انرژی و به طور عمده محصولات نفتی است و ایران رتبه ششم را در عرضه محصولات بخش انرژی به اتحادیه اروپا دارد.

است که اتحادیه اروپا بیش از نیمی از آن را به خود اختصاص داده است (۵۲/۱ درصد). کسری تراز تجاری ایران با اتحادیه اروپا در سال ۸۴ به ۱۴/۷ میلیارد دلار رسید که نه تنها در مقایسه با کسری ۱۳/۲ میلیارد دلاری سال ۸۳ افزایش یافته است بلکه سهم کسری مذکور در کسری تراز تجاری کل ایران در سال ۸۴ نیز که به میزان ۵۰/۵ درصد بوده، ۳/۴ درصد در مقایسه با سال ۸۳ بیشتر شده است، که این کسری و همچنین کسری تراز تجاری ایران با کل کشورها (به میزان ۲۹/۱ میلیارد دلار) تحت تاثیر درآمدهای نفتی می‌باشد که منجر به افزایش

میزان واردات طی سال‌های ۱۳۸۰ تا ۱۳۸۴ شده است.

اتحادیه اروپا، مذاکرات گروه کاری ایران و اتحادیه اروپا را با هدف تجارت و سرمایه‌گذاری که اولین بار در ماه نوامبر سال ۲۰۰۰ صورت گرفت و به منظور تسریع بخشیدن در افزایش تجارت و تنوع تجارت و سرمایه‌گذاری بین دو طرف تجاری است دنبال می‌کند و ایران را دائماً فرا می‌خواند، زیرا که بر این باور است که آینده اقتصادی و سیاسی بهتر و تضمین همکاری شامل انگیزه‌های سرمایه‌گذاری و تجاری و حمایت از دستیابی ایران به سازمان تجارت جهانی از یک سو و پیشرفت در حوزه بحث‌های سیاسی و ضد تروریستی از سوی دیگر لازم و ملزوم یکدیگرند و همچنین دو طرفه بودن و خواهان روابط با یکدیگر بودن هر دو اجزای تقویت کننده نگرشی جهانی هستند که اساس پیشرفت روابط ایران با اتحادیه اروپا می‌باشد.

زیرنویس‌ها:

1) European Coal and Steel Community

۲) هم اکنون اتحادیه اروپا با الحاق دو کشور رومانی و بلغارستان در اول ژانویه سال ۲۰۰۷ میلادی (۸۵/۱۰/۱۱) دارای ۲۷ عضو می‌باشد. ۳) شایان ذکر است که کشورهای عضو اتحادیه اروپا در سال ۸۳، ۱۵ کشور بوده‌اند.

4) Association of South East Asian Nations

5) the Commonwealth of Independent States

6) Economic Cooperation Organization

7) Gulf Cooperation Council

ماخذ:

- سالنامه آماری گمرک جمهوری اسلامی ایران سال ۱۳۸۳
- سایت www.tpo.ir برگرفته از آمار گمرک جمهوری اسلامی ایران
- سایت ec.europa.eu

تراز تجاری غیرنفتی ایران با کشورهای اتحادیه اروپا در سال ۱۳۸۴

ارزش: میلیون دلار

ردیف	نام کشور	ارزش (واردات)	ارزش (صادرات)	تراز بازرگانی
۱	آلمان	۵۲۱۸	۳۶۵	-۴۸۵۳
۲	فرانسه	۲۶۹۸	۶۵	-۲۶۳۳
۳	ایتالیا	۲۳۵۸	۲۳۷	-۲۱۲۱
۴	سوئد	۱۰۱۵	۱۰	-۱۰۰۵
۵	انگلستان	۹۹۹	۶۳	-۹۳۶
۶	بلژیک	۷۲۰	۷۲	-۶۴۸
۷	اتریش	۷۰۸	۱۰/۴	-۶۹۷/۶
۸	هلند	۹۴۱/۳	۲۲۳	-۷۱۸/۳
۹	اسپانیا	۳۶۸/۹	۱۴۶/۵	-۲۲۲/۴
۱۰	دانمارک	۲۴۵/۴	۱۰/۲	-۲۳۵/۲
۱۱	فنلاند	۱۴۹/۳	۲/۲	-۱۴۷/۱
۱۲	ایرلند	۶۹/۱	۲/۷	-۶۶/۴
۱۳	لوکزامبورگ	۵۱/۶	۲/۱	-۴۹/۵
۱۴	پرتغال	۲۱/۳	۱/۳	-۲۰
۱۵	یونان	—	—	—
۱۶	قبرس	۷۲/۳	۲/۶	-۶۹/۷
۱۷	جمهوری چک	۶۲/۷	۱/۴	-۶۱/۳
۱۸	استونی	۲/۴	۰/۸	-۱/۶
۱۹	مجارستان	—	—	—
۲۰	لاتویا	—	—	—
۲۱	لیتوانی	—	—	—
۲۲	مالت	—	—	—
۲۳	لهستان	۱۰۹/۱	۸/۸	-۱۰۰/۳
۲۴	اسلواکی	۱۳/۴	۴/۶	-۸/۸
۲۵	اسلوونی	۵۱/۴	۱/۲	-۵۰/۲
۲۶	اتحادیه اروپا	۱۵۹۲۳	۱۲۳۹	-۱۴۶۹۴

ماخذ: آمار کارشناسی نشده گمرک ج.ا.ایران.